

Андрій КУКУРУДЗА
(Рівне, Україна)

**Діяльність УПА
на території БРСР
(1942–53 рр.)**

Візит до України білоруського президента О. Лукашенка в листопаді 2009 р., його переговори з українським керівництвом і вкотре піднята проблема про делімітацію державного кордону між двома країнами знову привертають увагу громадськості до історії прикордонних стосунків між білорусинами та українцями. Саме тому на додачу до малодослідженості теми українського націоналістичного підпілля 40–50 рр. ХХ ст. на Берестейщині додається політична вагомість її для сьогодення. Таким чином, вивчення діяльності УПА на українських етнічних територіях, які відійшли в кінці 30-х сер. – 40-х рр. до БРСР, є вкрай актуальною науковою темою.

“Ширше беручи справу, – настановчо вказував С. Петлюра, – кожна проблема української політики повинна бути з’ясована з погляду військових інтересів оборони нашої держави і знайти авторитетну оцінку військової експертизи” [1, с. 282]. Саме тому наразі питання української воєнної історії, яскравою сторінкою якої є боротьба Української Повстанської Армії, знайшли цілу плеяду українських сучасних дослідників. З початком незалежності України і можливістю вільно досліджувати українську історію, ми дізнаємося про нові й нові цікаві факти існування українського національного підпілля. Усебічне вивчення його історії сучасними українськими істориками дозволило за нетривалий час перейти від загальних курсів та праць до вужчих розвідок, в основі яких лежить діяльність підпілля УПА на різних українських етнічних землях. Праці В. Сергійчука, ким створено цілу серію книг про географію розгортання національного підпілля [2–5], В. Вятровича [6], В. Жилюк [7] та інших авторів, заповнили низку наукових лакун, проливши світло на функціонування загонів упівців

у Закарпатті, Словаччині, Житомирщині, Наддніпрянщині та інших регіонах. Нікого зараз не здивує існуванням потужної оунівської мережі на Харківщині, Донеччині, Дніпропетровщині, проникненні націоналістичного підпілля на Кубань. Але масив нової інформації, яка надходить з ще недавно недоступних архівів, дозволяє уточнювати окремі досліджувані моменти, залишаючи при цьому цілі пласти недослідженого істориками. Саме до них ми можемо віднести український підпільницький рух на півдні Білоруси 1942–1953 рр.

Землі північного Полісся в силу історичної несправедливості були адміністративно відмежовані від сусідніх Волині і південного Полісся. Переважно українське населення краю перебувало на найнижчому рівні політичної культури, це все дало змогу радянській владі зарахувати Пинщину і Берестейщину до БРСР. Але з початком наступу німецьких військ підпільна мережа українських націоналістів з'явилася в регіоні, що є свідченням прихильності до них корінного населення. Вказана місцевість була надзвичайно складна для формування підпілля, адже Берестейщина і Пинщина були крайніми північно-західними землями України, де етнічну межу між білорусами і українцями встановити дуже важко. Все це надзвичайно ускладнювало роботу оунівців. Саме на землях Берестейщини був розташований сумнозвісний польський концентраційний табір Береза-Картузька, в якому було ув'язнено сотні українських націоналістів. Як не дивно, а саме це певним чином посприяло формуванню націоналістичної мережі в краї. Позаяк постійний рух в'язнів з табору і в табір поліпшував контакти регіону з Волиною і іншими українськими землями. Географічне розташування було причиною заснування тісних зв'язків Берестейщини з розташованою південніше Волинською областю, а Пинщини – з Рівненською областю. Саме ці дві області були тим стартовим майданчиком, звідки вирушали підпільники піднімати націоналістичний рух на північному Поліссі.

Скориставшись тим, що німецька окупаційна влада дещо лібералізувала життя України в культурному і релігійному середовищі, у цих сферах відбувається значний підйом в порівнянні з радянським заходом. Не минули ці події і Берестейщини з Пинщиною. На цих землях діяли українські школи, культурні товариства, в Бересті працював український театр, який гастролював не лише по Білорусі, а й по Україні. Українська автокефальна православна церква висвятила єпископа в Бересті і архієпископа в Пинську. Все це допомагало роз-

виткові українського населення і збільшувало можливість його участі у підпільних організаціях.

З часу створення УПА 1942 року її підрозділи найперше з'явилися на південній Рівненщині, а північ залишалася під контролем Бульби і червоних партизанів. Ситуація змінилася у серпні 1943 року, коли штаб УПА – Північ прийняв постанову про наступ на північ від лінії Ковель – Сарни, де діяли окремі радянські відділи. В результаті цієї операції УПА було опановано район Сарни – Дубровиця – Володимирець – Морочно, тобто найпівнічніші межі УРСР [8, с. 511]. Це давало змогу проводити подальші дії вже на північному Поліссі (Пинщині і Берестейщині). Операції почалися у вигляді створення підпільної референтури на землях, що все ще знаходилася під радянськими і польськими партизанськими формуваннями (Столинський і Пинський райони). До роззброєння в серпні 1943 року Поліської Січі Бульби сюди здійснювалися лише окремі рейди. У звіті за осінь 1943р. вже йдеться про очищення цих земель від червоних, хоча загроза від комуністів постійно існувала [9, арк. 98]. Осередки утворено від Столина до Давидгородка, але коли в районі першого число охоплених сіл нараховує 30, то в другому, значно віддаленішому, лише 3 села. Підпільна сітка на Берестейщині і Пинщині існувала ще з 1941 року. Референтура ОУН-УПА охоплювала різні населені пункти. Основним завданням підпільників було вивчення терену, збір інформації про ворога, пропагандистська діяльність, вивчення настроїв населення. Чи не найголовнішим завданням цієї сітки була робота з місцевою молоддю. Адже підрозділи УПА потребували ідейно свідомих і фізично підготовлених юнаків. Саме для цього на півдні Білорусі, як і в інших районах, керівники референтури юнацтва організовували систему вишколів. Ці заходи включали в себе ідеологічні заняття і фізичні вправи. Низка виявлених в архіві звітів УПА по даній місцевості 1943–1944 років свідчить саме про наявність підпільної організаційної сітки. У звіті референта юнацтва (псевдо Молоток), що діяв у надрайоні Гало, за вересень-жовтень 1943р. мережа підпільників нараховувала 28 юнаків, і це лише виховно-резервний підрозділ. Надрайон розбивався на райони “Нива” і “Пуща”. В першій діяв свій окремий референт, який працював у десятих селах, в другій у трьох охоплених селах було 32 підпільники. Раніше задіяні люди, які вже давно підтримували контакти з підпіллям, робили збірки два рази на тиждень, а недавно залучені збиралися лише в неділю або на свято [9,

арк. 29]. Червоні партизани жорстоко розправлялися з виявленими по селах націоналістами, національно свідомими селянами, священиками, останні, рятуючись, мусили масово тікати до міст під захист німецьких гарнізонів. Антирелігійна політика радянських партизанів сприяла тому, що священики в тій чи іншій ситуації підтримували УПА.

Другою важливою проблемою в роботі з молоддю було те, що німці масово вивозили людей на роботу до Німеччини. Так в селах Тумень і Городище залишилося взагалі по одній молодій людині [9, арк. 29]. І це було масовим явищем. Крізь тексти звітів за листопад 1943 року на щойно звільнених від червоних партизан землях є згадки про залишки старої націоналістичної мережі, бо є щойно залучені і ті, що ще з 1942 року [9, арк. 99] .

Починаючи з 1944 року розпочинається ще більше проникнення УПА на північні Поліські землі. Підпілля Пинщини і Берестейщини було пов'язане з повстанськими структурами у Рівненській і Волинській областях на правах надрайонів.

Так, до Військової округи “Заграва” (Рівненська область) входили надрайони: Болото (Пинський район) і Гало (Столинський і Давидгородський райони). Згідно з наказом проводу ВО”Заграва” з 20.01.45 надрайону Болото була присвоєна цифрова конспірація – 1121 [10, арк. 12]. Тоді до цього надрайону відносилися частина Пинського, західна частина Столинського, Городецький, північна частина Серницького районів. Так само на півночі Волинської області, на якій діяв ВО “Троно”, знаходився Берестейський надрайон. Надрайони у свою чергу поділялися на райони. Так у надрайоні “Гало” згадуються райони “Пуща” і “Нива”, що можуть відповідати Столину і Давидгородку [9, арк. 29]. Але вже у наказі рефератури УСБ щодо призначення коменданта в район Давидгородка дана територія відноситься до надрайону ”Лиман”, а не “Гало”, [9, арк. 102]. Надрайон “Гало”, який зустрічається частіше, фігурує у документах за 1943 рік, а надрайон Лиман вже фігурує в 1944 р. Проте, можливо, дана розбіжність полягає в особливому найменуванні районів для УСБ. Села коло Столина: Рачицьк, Колодно, – згадуються в документації УПА у грудні 1944р. вже як район Студений, теж можлива складова надрайону “Гало” [11, арк. 17]. Може бути ця розбіжність пов'язана з різною конспірацією керівництва ОУН і УПА, але УПА завжди була організаційно тісно пов'язана з ОУН. Ці зв'язки не переривалося ніколи, особливо після повернення радянських військ. Але з інших двох до-

кументів видно, що надрайон Лиман і район Студений – це одна й та ж територія. Позаяк, вбитий 26.XI.44 провідник надрайону Лиман Чорноморець і районний провідник Завірюха [12, арк. 64] згадуються ще до цього – 21.XI.44 як керівники району Студений [11, арк. 19]. Ці райони стосуються території Дубровицького, Висоцького і Столинського (не виключно з урахуванням Давидгородка) районів [12, арк. 64]. Дані з білоруських джерел КГБ, використаних Валаховичем, подають ще іншу інформацію. Так, на місці діючих надрайонів “Болото” і “Гало” згадується надрайонний провід ОУН “Степ”, який діяв на території Пинського, Луненецького, Логишинського районів і надрайонного проводу ОУН “Круча” в Берестейщині, підрозділу “Лан” в Кобринському повіті [13, с. 59]. Щодо Берестейщини, то можливо “Круча” і “Лан” були складовими саме Берестейського надрайону.

Починаючи з 1943р. УПА здійснює нові й нові операції на крайніх територіях ПЗУЗ, в тому числі на землях Білоруси. Це стосувалося як німецької адміністрації, так і підрозділів радянських партизанів. Повстанська активність вплинула на збір німцями врожаю. Поставки його в районі Пинська були виконані лише на 28 відсотків, а це менше ніж в Костопільському і Сарненському районах [14, с. 277]. У червні 1943 р. загін українських повстанців здійснив акцію проти відділу СС, який грабував на Кобринщині худобу. Під час цієї сутички було вбито 15 гітлерівців, а 10 – важко поранено. Власникові було повернуто понад 100 голів худоби, повстанці захопили в есесівців багато зброї та амуніції [15, с. 66]. З 1943 року, коли УПА роззброїло бульбівців, з червоними починається дедалі більше протистояння. Але до повернення радянських військ 1944 року головна боротьба ведеться все ж з німцями. Жорстоко придушуючи партизанський опір українців, 23 березня 1943 р. німцями було знищено загін оунівців у селі Теребежів на Пинщині, яким керував староста села Олексій Ярошевич [15, с. 66]. На розглядуваному терені виділяються дві зони активних операцій. Це район Ковель-Камінь-Каширський-Берестя-Кобрин (в цій зоні німцями було спалено села Бірки, Заболоття, Борисівку, Кортеліси у вересні 1942 і інші села) і землі від Сарн до Пинська. Вони стосуються північних надрайонів Військових округів УПА “Троно” і “Заграва”, де діяли відповідно загони “Пімста Полісся” і “Загін ім. Колодзінського”. Ці два загони базувалися переважно на півночі Волинської і Рівненської областей, але постійно здійснювали операції в Білорусі. У виявлених щоденниках і наказах командира “Загону ім. Ко-

лодзінського” фігурують операції на півдні БРСР коло Пинська і Столина. Так 17 грудня 1943 року підрозділи цього загону на чолі з хорунжим Ярком здійснили рейд з села Мічулищ коло Дубровиці по селах біля Висоцька і Столина. В селі Острів було взято в полон керівника штабу повстанського загону ім. Пархоменка Грицюка, перед цим був розбитий загін ім. Кутузова [16, арк. 11]. При цьому було пройдено села: Лосицьк, Жовкин, Нечатово, Колодно, Голодно, Деревні, Голицю Пинського району, вступаючи в сутички з червоними партизанами [17, арк. 10]. В січні 1945р. в надрайоні Болото розташовувався відділ командира Аршина, про що є згадка в наказі УПА [10, арк. 12]. У документах по цьому району згадуються командири Лайдака, Ярок, Микита, Скуба, Давун. Останнього в кінці 1943 року було закріплено за Висоцьким, Морочнянським, Пинським і Серницьким районами [17, арк.15]. З білоруським населенням УПА завжди було в дружніх стосунках. З колишніх червоноармійців-білорусів в УПА була утворена окрема чота, якою керував теж білорус – чотовий Зубенко [18, с. 83]. З початком 1944 року відбувається ще більше просування “Загону ім. Колодзінського” на північ, командир загону Лайдака з загоном в 50 чоловік вирушає в район Пинська [16, арк. 12]. Через деякий час в липні 1944 загін розділяється на дві частини і одна з них числом 100 чоловік зі згадуваним уже раніше Давуном прямує на Пинщину. З огляду на попередній рейд – розвідку Лайдаки – це виглядає продуманою операцією з опанування нового терену. При цьому з осередком загону коло Дубровиці налагоджується постійний зв’язок – “Штафета” [16, арк. 37]. В грудні 1944р., вже після загибелі Лайдаки (11 березня загинув), коли загін очолював Ярок, він складався з трьох частин, як мінімум одна з яких діяла в Пинщині [10, арк. 6].

Берестейщина теж була не менш опанована упівцями. Саме в Бересті, як адміністративному центрі краю, знаходився “окружний провід (“Кричевський”) на чолі з Зіновієм Савчуком”, влада якого поширювалася і на Пинщину [13, с. 58]. Сильне партизанське з’єднання діяло на межі Ковельщини і Берестейщини з центрами в селі Самарів (окрема боївка) і сусідніх селах. Біля Самарів у вересні 1943 року оперувала і частина групи Яреми з загону “Пімсти Полісся” [19, с. 381]. УПА масово проводило свої операції в Антопільському, Кобринському і Жабинському районах. Під кінець вересня ці частини вели бої з німцями і червоними партизанами, польською поліцією. У відповідь на дії УПА у Кобринській в’язниці було розстріляно усіх

українських в'язнів [19, с. 386]. У самому Бересті проводилися арешти представників української громади і навіть священиків УАПЦ, запідозрених у зв'язках з УПА [20, с. 79]. Одночасно наявність білоруського населення в краї не була перешкодою в розповсюдженні УПА, яке завжди з повагою ставилося до білорусів [21, с. 116]. Захист мирного українського населення від зазіхань більшовицьких партизанів був одним із пріоритетних завдань УПА на Берестейщині. Так, 15–16 червня 1943 р. відділом УПА було розгромлено загін червоних партизанів коло села Вечовиця на Пинщині. В бою було вбито близько 80 “червоних”, здобуто антену, радіо, чотири гранатомети, захоплено канцелярію штабу, де знаходилися списки свідомих українців в околиці. Багато комуністів потрапило до полону УПА [15, с. 66]. Навіть після повернення радянських військ, коли підрозділи УПА зазнають дедалі більших переслідувань, їх активність в районі між Ковелем і Берестям не припиняється. В поздоровленні за січень 1944 згадуються такі місця успішних боїв загонів “Пімсти Полісся”: Береза-Картузька, Красний Бір, Дивин, Любешів, Радовичі, Пнівн, Нові Черевища, Седлища, – всі вони розташовані в різних місцях Берестейщини і вказують на розмах дій УПА в Білорусі [22, с. 589].

На початку 1944 р., на території Брестської, Пінської та Поліської областей, за білоруськими свідченнями, діяла густа сітка оунівських округових, надрайонних і районних проводів, які займалися формуванням мобільних бойових загонів. Наприклад, в Брестській області функціонувало 120 загонів приблизно по 7 – 100 осіб кожен, в Пінській – 114 чисельністю від 25 до 500 осіб [15, с. 67]. Домінування бандерівського руху в окремих районах було особливо відчутним. Це стосується в першу чергу Дивинського району де до 1944 р. УПА налічувала біля трьох тисяч осіб [15, с. 67]. Досить сильними були повстанські сили ОУН в Іванівському, Дорогочинському, Давидгородському, Логичинському та ін. районах [15, с. 68].

У лютому 1945р. дві сотні цього загону зробили рейд за течіями Прип'яті, Ветли, Великої Груші, Невіра, в Дивинському районі [23, с. 607]. У липні–вересні відбувся новий рейд “Пімсти Полісся” Білоруссю. Діяльність УПА на півночі Волинської області з постійними переходами до Білорусі координувалися також Окружним проводом Ковельської округи (ВО “Турів”), який очолював Ярій [24, с. 301]. Всього за період 1944–1946 років підрозділи УПА на території БРСР здійснили 2384 операції [13, с. 60].

Після повернення радянських військ в 1944 р. війська НКВД намагалися припинити контакти Берестейщини та Пинщини з рештою України. Для цього вздовж Дніпро-Бузького каналу дислокувалися спеціальні частини внутрішніх військ. Так, для прикладу, в Столинському районі (південь БРСР) знаходилося 800 радянських військових, тоді як у Дубровицькому – 240, а у Висоцькому взагалі – 80. Захоплених у лісі місцевих людей енкаведисти на допитах піддавали нелюдським мордуванням [12, арк.64]. У боротьбі з УПА НКВД розпочало широкомасштабні операції з залученням чисельних військ. На початку 1945 року за наказом начальника військ Українського військового округу ціла стрілецька бригада ВВ НКВД, підрозділи НКВД і НКГБ прочісували Морочнянський, Висоцький райони, крайньої півночі Рівненської області [25, с. 30]. З білоруського боку кордону в цей час було оточено 839 господарств, “обшукано 48479 дворів, перевірено 165137 осіб, прочесано 12 кв. км лісів і боліт” [13, с.60]. В ході операції було знищено 33 боївки, вбито 98 і заарештовано 3808 осіб. Органи НКВД масово вдавалися до підпалу лісових масивів, виселення українського населення, навмисного розселення привезених з півночі білорусів. У 1946 р. було проведено масові облави на території Ратненського, Дивинського, Іванівського, Морочнянського і інших районів [23, с. 282].

Окружний провід ВО “Турів” на Ковельщині приймав участь в організації у 1950р. рейду повстанців УПА до Литви, звісно через територію Білорусі [24, с. 301]. Під час цього рейду широко використовувалася білоруська референтура УПА на Берестейщині і Пинщині. При цьому в Мінській області, де вже не було українського населення і кудою просувалися упівці, в них виникло більше конфліктів з місцевим населенням, які вороже поставилося до українських партизанів. Встановити нові цікаві факти про українське націоналістичне підпілля на півдні БРСР, дозволила робота спеціалістів галузевого архіву СБУ в 2009 р. Зокрема на сьогодні встановлено деталі про згадану спробу упівців дістатися до території Литви саме через білоруські землі. 19 листопада 1950 р. загін повстанців на чолі з провідником Камінь-Каширського району “Рибак” та керівником Берестейського окружного проводу “Богуном” розпочав похід по північному Поліссю біля Давид-Городка. Бандерівці швидко переконалися, що дістатися Прибалтики з агітаційними матеріалами вони не зможуть через радянські застави, а тому зосередили всі зусилля на роботі з місцевим українським та білоруським населенням. Під час рейду упівцями було

відвідано 21 поселення Пинської та Поліської областей БРСР. Агітаційні матеріали були поширені навіть в містах Пинську, Столині, Гомелі та Мінську [26, с. 12]. Здійснення сміливого та тривалого походу дозволило значно продовжити повстанський опір на українських етнічних землях російському комуністичному терору.

Саме тому останні згадки про підпільників УПА на Пинщині і Берестейщині відносяться до 1953 року, хоч це і були поодинокі повстанці. Всього органи НКВД БРСР протягом 1943–1953 рр. заарештували 1282 українських націоналіста, вбили більше трьох тисяч [13, с. 61]. Всі ці відомості і цифри вказують на розмах українського підпілля на Берестейщині і Пинщині, який не поступався Волині, Рівненщині і решті земель України і тривав теж до початку 50-х років, протидіючи регулярним радянським частинам. І це все, незважаючи на те, що основні бази УПА знаходилися все ж південніше і що північне Полісся опинилося в складі БРСР. Наявність на її півдні УПА, яке не діяло на землях з неукраїнським населенням, ще раз підтверджує несправедливість встановленого північно-західного кордону між УРСР і БРСР 1939 року. Підпілля Берестейщини і Пинщини було складним, сформованим протягом багатьох років, проводило вишколи і операції, допомагали місцевому населенню.

Таким чином, українське населення Берестейщини та Пинщини активно боронило свою землю від різних зайд, проявило високі організаторські здібності, воєнну підготовку та партизанську винахідливість. Мужність українців БРСР, на яких сповна накинута російська репресивна машина НКВД–МГБ, змушує сьогодні в незалежній Україні пам'ятати про їх безсмертний подвиг із захисту рідної землі.

Джерела і література:

1. *Петлюра С.В.* “Табір” // Статті. – К.: Дніпро, 1993. – С. 276–303.
2. *Сергійчук В.* Український здви́г. Кн. 1: Закарпаття. 1939–1947. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2004.
3. *Сергійчук В.* Український здви́г. Кн. 3: Прикарпаття. 1939–1955. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2005.
4. *Сергійчук В.* Український здви́г. Кн. 4: Поділля. 1939–1955. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2005.
5. *Сергійчук В.* Український здви́г. Кн. 5 : Наддніпрянщина. 1941–1955. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2005.

6. *В'ятрович В.* Рейди УПА теренами Чехословаччини. – Торонто-Львів: Видавництво Літопис УПА, 2001.
7. *Жилюк В.* Оунівське підпілля на Житомирщині в роки фашистської окупації // Пам'ять століть. – 2005. – № 3–4. – С. 208–223.
8. *Шанковський Л.* Українська Повстанська Армія // Історія українського війська 1917–1995 / Авт. В.Гриневич, Л.Гриневич і ін. – Львів: Світ, 1996. – С. 482–695.
9. Державний архів Рівненської області (далі ДАРО). – Ф.Р-30. – Оп. 2. – Спр. 35.
10. ДАРО.– Ф.Р-30. – Оп.2. – Спр. 26.
11. ДАРО. – Ф.Р-30. – Оп.2. – Спр. 36.
12. ДАРО. – Ф.Р-30. – Оп.2. – Спр. 22
13. *Валахович І.* Підпілля ОУН на території Білорусі // Військово-історичний альманах. – 2002. – № 1. – С.58–61.
14. *Косик В.* Україна і Німеччина у другій світовій війні. – Львів-Нью-Йорк-Париж, 1993.
15. *Сергійчук В.* Український здвиг. Кн. 2: Волинь. 1939–1955. — К.: Українська Видавнича Спілка, 2005.
16. ДАРО. – Ф.Р-30. – Оп.2. – Спр. 89.
17. ДАРО.– Ф.Р-30. – Оп.2. – Спр. 28.
18. Медична опіка в УПА. // Літопис УПА. – Торонто-Львів, 1992. – Т. 23.
19. *Сергійчук В.* ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали. – К.: Дніпро, 1996.
20. *Косик В.* Україна у другій світовій війні у документах.–Львів, 1999. – Т. 3.
21. ДАРО.– Ф.Р-30. – Оп. 2. – Спр. 43.
22. Волинь і Полісся. УПА та запілля 1943–1944. Документи і матеріали // Літопис УПА. Нова серія. – Київ- Торонто, 1999. – Т. 2.
23. Українська Головна Визвольна Рада // Літопис УПА – Львів, 1992. – Т. 9. – Книга 2.
24. *Савич М.* Тисяча доріг (Спогади) // Літопис УПА. – Львів-Торонто, 1995. – Т. 28.
25. Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля – директивні документи ЦК Компартії України 1943–1959 // Літопис УПА. Нова серія. – Київ – Торонто. – 2001. – Т. 3.
26. *Пагіря О.* УПА за Білорусь // Україна молода. – 2010. – 6 лютого. – С. 12.

Кукурудза Андрій (Рівне, Україна) Діяльність УПА на території БРСР (1942–1953 рр.)

У статті висвітлено особливості організації та збройної боротьби загонів Української повстанської армії на території Пинщини та Берестейщини. Простежено географічні особливості розгортання українського націоналістичного підпілля на крайніх північно-західних українських етнічних землях

Ключові слова: підпілля, збройний загін, округа, рейд, регіон, партизан, боротьба.

Кукуруза Андрей (Ровно, Украина) Деятельность УПА на территории БРСР (1942–1953 гг.)

В статье отражены особенности организации и вооруженной борьбы отрядов Украинской повстанческой армии на территории Пинщины и Берестейщины. Прослежены географические особенности развертывания украинского националистического подполья на крайних северо-западных украинских этнических землях

Ключевые слова: подполье, вооруженный отряд, округа, рейд, регион, партизан, борьба.

Kukurudza Andrey (Rivne, Ukraine) UPA on territory of BSSR (1942–1953)

In the article the features of organization and armed fight of detachments of the Ukrainian insurgent army are reflected on territory of Pynchshyny and Beresteychshyny. It is traced features of development of the Ukrainian nationalistic underground are traced on extreme north-western Ukrainian ethnic earths

Keywords: underground, armed detachment, neighbourhood, raid, region, partisan, fight.